

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ У РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (EdTech)

Найбільшу необхідність у використанні технологій дистанційного навчання викликали карантинні обмеження на Covid-19, які були запроваджені майже у всіх країнах світу. Воєнний стан в Україні також викликав необхідність подальшого розвитку та вдосконалення технологій дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання стають критичним інструментом, який надає можливість всім без винятку зацікавленим особам отримати освіту будь-якого рівня. Для розвитку технологій дистанційного навчання потрібні інвестиції.

Глобальні інвестиції у 2024 р. у розвиток технологій дистанційного навчання склали \$6,3 млрд. (+ 12,3 % у порівнянні із 2023 р.). У Європі найбільший обсяг інвестицій у технології дистанційного навчання (EdTech) у 2023 р. внесли наступні країни: Великобританія – \$547 млн., Франція – \$162 млн., Німеччина 111 млн., Австрія – \$97 млн., Україна – \$84 млн., Іспанія - \$82 млн. [1]. Європейська політика венчурного фінансування формування діджитал-навичок та оснащення для систем дистанційного навчання реалізується через програми Digital Europe, Erasmus+, Horizon Europa, RRF. На період 2025-2027 рр. у Digital Europa затверджено бюджет на \$1,3 млрд. на розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ), кібербезпеку, цифрові навички та окремі конкурси на розробку дистанційних технологій навчання. Технології дистанційного навчання потребують формування сучасної техніко-технологічної бази, доступу до Інтернету, діджитал-навичок у споживачів послуг дистанційного навчання.

В Україні зростає рівень оснащення навчальних закладів сучасними комп'ютерами, лабораторіями з мультимедійним обладнанням, проводиться підвищення кваліфікації викладачів щодо підвищення рівня їх діджитал-навичок.

Це робить дистанційне навчання більш привабливою сферою як для споживачів освітніх послуг, так і для інвесторів. Враховуючи воєнний стан в Україні Міністерством освіти України видано наказ про проведення навчання в очному форматі у більш безпечних регіонах країни та у змішаному або повністю дистанційному форматі у небезпечних регіонах України. Навіть при проведенні освітнього процесу в очному форматі засоби дистанційного навчання (система Moodle, Teams, Class Room тощо) залишаються активними допоміжними засобами управління навчальним процесом. Системи Moodle та Class Room є найбільш популярними в українських закладах освіти. Систему Moodle використовуються більшість закладів вищої освіти, а Class Room більш популярна у закладах загальної середньої освіти. Moodle є ефективним інструментом для організацій навчального процесу, взаємодії між викладачем та студентом, співпраці та оцінювання досягнень студента. Moodle налічує 46 551 947 курсів з більше ніж 242 країн і кількість навчальних курсів зростає щорічно. У США та Канаді домінують чотири системи дистанційного навчання: Canvas, Blackboard, Brightspace та Moodle. Ці чотири системи складають 95 % ринку дистанційних освітніх послуг.

За проведеним опитуванням студентів закладів вищої освіти України щодо переваг та недоліків сучасних технологій дистанційної освіти, які вони використовують у своєму навчанні, отримано наступні висновки (табл. 1).

Система дистанційного навчання Moodle, яка найбільш популярна в навчальних закладах України, попри всі свої переваги безкоштовного доступу та зрозумілого інтерфейсу має також і свої недоліки. Moodle потребує регулярного оновлення, підтримки, а також технічної підтримки для вирішення можливих проблем. У Moodle можуть виникати проблеми з інтеграцією з іншими системами, що може ускладнювати використання для деяких установ або користувачів.

Таблиця 1. Переваги та недоліки сучасних технологій систем дистанційного навчання, які використовуються у закладах вищої освіти України (переважно Moodle)

Переваги технологій дистанційного навчання	Недоліки технологій дистанційного навчання
Надає можливість отримати інформацію та провести заняття навіть під час повітряних тривог в укритті.	Немає можливості користуватися системою дистанційного навчання в умовах відсутності електроенергії або Інтернету.
Дистанційна система навчання надає можливість поєднувати навчання з роботою, що для більшості студентів є важливим.	Відсутність живого спілкування із викладачем під час самостійного опрацювання навчального матеріалу знижує якість уваги та якість засвоєння матеріалу, якщо якийсь питання незрозуміле. Потрібна додаткова консультація.
При дистанційній формі навчання є економія грошових витрат та часу на транспорт, проживання в іншому місті.	Тривале перебування перед екраном монітору шкодить здоров'ю, знижує зір, викликає втомленість. Потребує додаткових реабілітаційних заходів.
Можна обрати індивідуальний темп навчання і зручний час.	Знижується розвиток соціальних навичок та командної роботи.
Дистанційне навчання надає можливість сформувати діджитал-компетенції, необхідні на сучасному ринку праці.	Потрібна висока самоорганізація та контроль під час здійснення навчання у дистанційному форматі. Є ризик відволікання на інші справи.
Доступ до курсів і програм університетів всього світу.	Складно сформувати практичні навички (інженерія, медицина).

Джерело: авторська розробка.

В Україні з 2020 р. укладено угод на венчурне інвестування на \$402 млн. Рекордний обсяг інвестування мав проєкт Grammarly, який у 2021 р. отримав рекордний обсяг інвестицій \$202 млн. У 2023 р. напрям технологій дистанційного

навчання (EdTech) був найактивнішим сегментом венчурного інвестування – 41 % від всіх венчурних угод. До найбільш перспективних українських проєктів дистанційного навчання (EdTech) за 2023-2024 рр. віднесені: Preply - \$120 млн. (2023-2024 рр.), GoIT - \$10 млн, EducateMe - \$3 млн., AllRight - \$1 млн., MaPanda – \$1,3 млн (2024 р.) [2].

Венчурне інвестування у розвиток технологій дистанційного навчання є перспективним видом інвестування. Прогнозується зростання обсягів дистанційного навчання в різних країнах світу та впровадження інноваційних технологій у цей процес, зокрема технологій штучного інтелекту (ШІ).

Список використаних джерел

1. Євростат. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Category:Digital_economy_and_society
2. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства. Інвестиційна політика та міжнародне інвестиційне співробітництво. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail/b6d0940d-2443-41c4-82ec-86e6d2e56973?lang=uk-UA&isSpecial=True&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa2022-Rik>